

بسم الله الرحمن الرحيم

زمان شروع و ختم روزه

(ترجمه)

از سهل بن سعد رضی الله عنه روایت است که گفت:

«أنزلت ﴿وكلوا وشربوا حتى يتبين لكم الخيط الابيض من الخيط الاسود﴾ ولم ينزل ﴿من الفجر﴾ فكان رجال اذا أرادوا الصوم ربط احدهم في رجله الخيط الابيض والخيط الاسود، ولم يزل يأكل حتى يتبين له رؤيتهما، فأنزل الله بعد ﴿من الفجر﴾ فعلموا أنه إنما يعنى الليل والنهار.» (سنن ابن ماجه)

ترجمه: هنگامی که این آیه ﴿وكلوا وشربوا حتى يتبين لكم الخيط الابيض من الخيط الاسود﴾؛ بخورید و بیاشامید تا آنگاه که رشته سفید از رشته سیاه برایتان متمایز گردد. نازل شد، و هنوز ﴿من الفجر﴾ نازل نشده بود، بعضی اشخاص هنگامی که میخواستند روزه بگیرند، به پای خود، یک نخ سفید و یک نخ سیاه را میبستند و به غذا خوردن ادامه می داد؛ این که نخ سیاه و سفید دیده شود، آنگاه الله (سبحانه و تعالی) ﴿من الفجر﴾ را نازل نمود؛ پس فهمیدند که مراد از آیه رشته شب و روز است.

این آیه مبارکه ما را از شروع و ختم روزه گرفتن مطلع میسازد. شروع و ختم روزه به نشانه‌هایی تعلق می‌گیرد که الله سبحانه و تعالی وضع نموده است. همچنین وی صلی الله علیه وسلم این نشانه‌ها را در این حدیث و دیگر احادیث برای ما بیان نموده است. این که شروع روزه در هنگام طلوع صبح صادق و ختم آن در وقت غروب آفتاب تعیین شده، برای برخی مسلمانان مبهم بود؛ پس این آیه برای توضیح و تأیید این موضوع نازل گردید. تا زمانی که این آیه به صورت کامل نازل نشده بود، مسلمانان گمان می‌کردند که منظور آن، درباره زمان شروع روزه این است که انسان باید دو رنگ (سفید و سیاه) را از همدیگر تفکیک کنند؛ چنانچه در وقت تاریکی اگر از نور استفاده نشود، محال است که نخ سفید و سیاه را از همدیگر فرق کنیم؛ پس مسلمانان منتظر می‌ماندند تا با از بین رفتن تاریکی بتوانند این دو رنگ را از همدیگر تفکیک کنند؛ اما زمانی که باقی مانده آیت ﴿من الفجر﴾ نازل شد، مسلمانان فهمیدند که منظور از ﴿الخيط﴾، رشته‌های سفید و سیاه آسمان است، نه نخ‌های واقعی. یعنی تا این که روشنایی صبح از تاریکی شب آشکار شود.

تاریکی و روشنایی به رشته‌های سفید و سیاه تشبیه شده‌اند؛ زیرا طلوع صبح از کناره‌های آسمان شروع شده و بعداً مانند یک خط طولانی در تاریکی‌های شب در آسمان پخش می‌شود. اما زمان ختم روزه و شروع افطار در نصوص زیادی آمده است که عبارت از غروب آفتاب و شروع وقت شرعی نماز شام می‌باشد، در آن هنگام که بخاطر افطار اذان داده می‌شود. همچنین داخل شدن وقت شرعی نماز صبح، زمان شروع روزه می‌باشد. بنابراین، عبادت روزه در آغاز و پایان با عبادت نماز مرتبط می‌باشد. بسیاری از علمای فقه در بسیاری از احکام، نماز و روزه را به همدیگر ربط داده‌اند؛ با وجود اشتراک واضحی که در این دو عبادت وجود دارد.

ما مسلمانان باید مشتاق باشیم که بدانیم این عبادت را چگونه طبق زمان و شرایطی که الله متعال بر ما فرض نموده است، انجام دهیم. بنابراین، دانستن طریقه‌ای که ما در دین به آن احتیاج داریم تا بتوانیم به گونه‌ای که الله سبحانه و تعالی از ما خواسته عبادت را ادا کنیم، برای ما فرض می‌باشد.

پروردگارا، فقط از تو می‌طلبیم که در روزه و قیام ما برکت بدهی، ما را پایدار و حریص به چیزی بگردانی که پیامبرت برای ما آورده است و ما را توفیق بده تا به گونه‌ای که تو از ما می‌خواهی و دوست داری روزه را ادا کنیم! اللهم آمین!

نویسنده: ماهر صالح

مترجم: حسین سلحشور